

Kada smo malopre govorili o transpoziciji pomenuli smo pojam nosivosti koji traži približne određenje. Nosivost jedne forme je sve ono što ona nosi. Razlika između literalnog oblika i filmskog oblika je u načinu postojanja njihovih nosivosti. Pogotovu ako je jedan od ovih oblika poslužio za drugi, pa se pretpostavlja da bi im nosivosti mogle biti približno iste, onda do razlike između jednog i drugog oblika dolazimo pitanjem: kako jedan a kako drugi oblik približno identičnu nosivost nosi? Ono to čemu bi se mogao donekle slagati literarni predmet sa njemu osarešenim filmskim predmetom, jeste kakav je njihov oblik. Naravno, pažljivije oko će videti da tu postoje krupne razlike, da jedan oblik budući da je meseči, ne samo što drukčije nosi od drugog oblika, već mu je time i nosivost nužno različita. Stoga u određivanju nosivosti Lozijevoj film mnogi mo-

SADUDIN MUSABEGOVIĆ

Svi ovi odnosi mogli su biti izvanredno otelovljeni i u literarnom tekstu pa se slobodno možemo zapitati u čemu je filmska neophrdnost Lozijevega filma? No, već smo rekli da se dva različita umetnička oblika mogu dovesti u vezu samo onda kada su u pitanju njihove nosivosti, a da se pri tom uopšte ne smemo zapitati kako

Ovde smo analizirali svega nekoliko ključnih kretnji kamere a njih je u filmu kudikamo više. Svaki pokret kamere u strukturi dela je strogo funkcionalan sa jedne strane, i obogaćen izuzetnom plastičnom lepotom sa druge. Pa radilo se to c

Svesni smo da ovim sumarnim uvidom u Lozjević film ni približno nismo iscrpili svu njegovu filmičnost. No to i nije bila naša osnovna namerna. Naš zadatka sastojao se u tome da pokažemo da je filmičnost filmskog dela u njegovoj režiji i da, sledstveno tome, Lozjević film postoji jednako i bez njegovih režija. A ako smo u tome uspešli nema sumnje, pokazali smo onda da je Lozjević delo autorsko i time smo ponovo došli do odrednice koju smo postavili negde na početku: režija je mera autorstva ili, što je opet jedno te isto, kada je u pitanju filmsko delo onda je režija svemoćna. Može, međutim, neko opet prigovori: da Lozi po Bazenujovoj klasifikaciji spada u neklasifikovane, a to znači da su i ovi naš pokušaj utpuni uzaludnim. Jer, po tom prigovoru, mi smo pokušali pokazati uslovnost Bazenujev distinkcije baš onim argumentom kojim se ta distinkcija potvrđuje. U tu svrhu možda bi bilo bolje da smo uzeli dobro režiran, po Bazenu, film i njim pokazali da ukoliko film nije autorski, onda on nikako ne može biti ni dobro ni loše do koje prirode, te, stoga, u krajnjoj liniji, on je moguće ozbiljnije ugroziti, naš pokušaj.